

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine bağlı Örnekköy'de yaklaşık 70 hanede yaşayan 300 yurttaşın temel geçim kaynağını oluşturan tarımsal üretim ve hayvancılık faaliyetleri, 2023 yılında kamu kaynakları kullanılarak ihale yoluyla inşa edilen sulama kanalının kısa sürede çökmesi nedeniyle ciddi bir krizle karşı karşıya kalmıştır. Köylülerin ve köy muhtarlığının aktardığı bilgilere göre, yaklaşık 30-40 yıl boyunca hizmet veren eski sulama kanalının yerine yapılan yeni kanal daha ilk yıldan itibaren deformasyona uğramış, 2026 yılı itibarıyla ise tamamen kullanılamaz hale gelmiştir. Böylece bölgedeki bahçeler, tarım arazileri ve hayvancılık faaliyetleri için hayati önemde olan sulama altyapısı işlevsizleşmiştir.

Bu olay yalnızca bir altyapı arızası değil; kırsal kalkınma politikalarının etkinliği, kamu yatırımlarının denetlenmesi, kaynak kullanımında hesap verebilirlik, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği ve yurttaşların kamusal hizmetlere eşit erişim hakkı açısından çok boyutlu bir yönetsel sorun olarak değerlendirilmelidir. Kamu bütçesinden finanse edilen bir yatırımın birkaç yıl içerisinde tamamen kullanılamaz hale gelmesi, yalnızca teknik bir başarısızlık değil aynı zamanda kamu zararı ihtimalini de gündeme getirmektedir. Bu durum, yatırımın planlama, ihale, yapım, denetim ve kabul süreçlerinin bütüncül biçimde incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Ülkemizde tarımsal üretim üzerindeki iklim baskıları, kuraklık riski, artan girdi maliyetleri ve kırsal nüfusun azalması gibi yapısal sorunlar giderek derinleşirken; özellikle Hakkâri gibi dağlık ve sınır bölgesi niteliği taşıyan illerde sulama altyapısının önemi daha da artmaktadır. Tarımsal üretimin büyük ölçüde küçük aile işletmeleri tarafından yürütüldüğü bölgede suya erişim yalnızca ekonomik bir mesele değil, aynı zamanda gıda güvenliği, kırsalda yaşamın sürdürülebilirliği ve yerel kalkınmanın devamlılığı açısından stratejik bir öneme sahiptir. Buna rağmen son yıllarda Hakkâri genelinde sulama altyapısındaki eksiklikler, bakım-onarım yetersizlikleri, tarımsal desteklere erişimde yaşanan sorunlar ve kırsal üretimin gerilemesi nedeniyle birçok köyde ekilebilir alanlar atıl hale gelmekte, üreticiler tarımdan uzaklaşmakta ve zorunlu göç eğilimleri güçlenmektedir.

Örnekköy'de yaşanan durum bu yapısal tablonun somut bir örneğini oluşturmaktadır. Tarım ve hayvancılıkla geçinen yurttaşların üretim araçlarına erişiminin ortadan kalkması, yalnızca bir köyün mağduriyeti değil; bölgesel kalkınma hedeflerinin, kırsal destek politikalarının ve kamu yatırımlarının etkinliğinin sorgulanmasına neden olan bir kamusal sorundur.

Üstelik yurttaşların ve muhtarlığın çeşitli tarihlerde ilgili kurumlara başvurduğu, ancak teknik inceleme ve çözüm yönünde yeterli adımların atılmadığı yönündeki iddialar, kamu yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri açısından da ciddi soru işaretleri yaratmaktadır.

Bu bağlamda, söz konusu sulama kanalının yapım sürecinin teknik ve idari boyutlarıyla araştırılması, oluşan kamu zararının tespit edilmesi, sorumlular hakkında gerekli işlemlerin başlatılması ve köylülerin mağduriyetinin giderilmesi amacıyla sulama altyapısının yeniden inşa edilmesine yönelik somut bir yatırım programının hayata geçirilmesi kamu yararı bakımından zorunluluk arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Örnekköy'deki sulama kanalının yapısal çöküşüne ilişkin Bakanlığınız tarafından herhangi bir teknik inceleme veya yapı güvenliği değerlendirmesi yapılmış mıdır?
2. Kanalın yapımında kullanılan beton, agrega, çimento ve diğer yapı malzemelerinin standartlara uygunluğu konusunda laboratuvar analizleri gerçekleştirilmiş midir? Gerçekleştirildiyse sonuçları nelerdir?
3. Kanalın ekonomik ömrü dolmadan tamamen işlevsiz hale gelmesi, kamu yatırımlarında kalite güvencesi ve mühendislik denetimi açısından hangi kurumsal eksikliklere işaret etmektedir?
4. Hakkâri'de son on yılda kamu kaynaklarıyla gerçekleştirilen altyapı yatırımlarından kaç tanesi tamamlandıktan sonraki ilk beş yıl içerisinde ciddi yapısal hasar görmüştür?
5. Bu projelerin toplam yatırım maliyeti ve tespit edilen kamu zararı tutarı ne kadardır?
6. İklim değişikliği, yoğun yağış rejimleri ve erozyon riskleri dikkate alınarak Hakkâri gibi coğrafi açıdan kırılgan bölgelerde yürütülen altyapı projelerinde özel mühendislik kriterleri uygulanmakta mıdır?
7. Uygulanmakta ise Örnekköy'deki proje bu kriterlere uygun biçimde planlanmış mıdır?
8. Son yıllarda kırsal altyapı yatırımlarında tespit edilen kalite sorunlarının önemli bir bölümünün ihale sistemindeki düşük maliyet odaklı yaklaşım ve yetersiz denetim mekanizmalarından kaynaklandığı yönündeki değerlendirmeler karşısında Bakanlığınızın görüşü nedir?
9. Kamu kaynaklarıyla yapılan yatırımların birkaç yıl içerisinde işlevsiz hale gelmesinin önüne geçmek amacıyla bağımsız teknik denetim mekanizmalarının oluşturulmasına yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
10. Örnekköy'de çöken sulama kanalının yeniden yapılması, kırsal üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve oluşan mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla Bakanlığınızın ilgili kurumlarla koordinasyon içerisinde yürüttüğü herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?